

Štev. 5.

V Ljubljani, 1. velikega travna 1913.

Leto XIV.

Dihi maja.

Diha, diha . . .

Diha, diha sapica
 čez zeleno plan;
 cvetke se ji klanjajo,
 s čašami pozvanjajo
 tiho ji: cin, cin,
 kot da izprehajala
 s krili bi šumečimi
 se kraljica sred dobrav
 med šumenjem bilk in trav
 z biseri blestečimi . . .

Tiho, skrivno diha maj! . . .
 Kamor dihne, vse vsvete,
 kamor pride, zlata vrata
 Vesni mladi on odpre . . .

Starčeva pesem.

Zahrepenela je zemlja po cvetju,
zahrepenela po radostnih dneh;
vstala priroda v cvetočem je krilu,
radost v vsakterih zbudila očeh.

Prišla nenadoma deva je Vesna
sem čez visoke, snežene goré;
s cvetjem na glavi in s smehom na ustnih
šla je skoz naše vasi in poljé.

In razdelila je svoje darove:
s cvetjem odela je polje in gaj,
radost in smeh zapustila je onim,
ki jim življenja precvita še maj.

Ah, in ta meni je večno odcvetel,
mrtve in strte so nade srca ...
Takrat v življenje se novo zbudijo,
ko me kraljestvo temote obda ...

Zapoj mi!

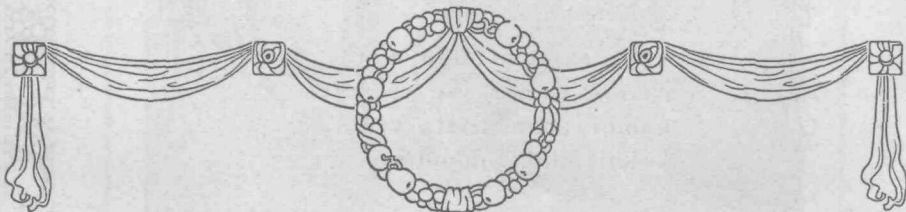
,Zapoj mi, zapoj, o pastirček,
veselo mi pesem zapoj
o volji prejasni, ki vedno
caruje na paši s teboj!“

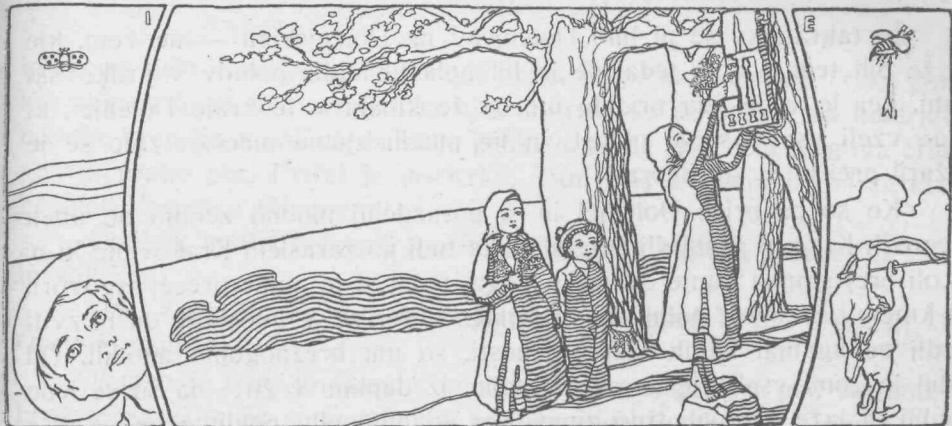
Zapel in zavriskal je dečko,
da čule so daljne goré,
in plavali tihi odmevi
nazaj čez lesove temné.

Očaran na trato sem gledal,
na dečkov veseli obraz;
in vstajali zlati spomini
na davno odbegli so čas ...

Zapoj mi, zapoj, o pastirček,
veselo mi pesem zapoj,
o zlati, veseli mladosti,
o sreči, ki biva s teboj!

F. Ločniškar.

CVETKO GORJANČEV:

Polhi.

Jerinatov Jernejc je pravil, že res, Bog mu daj nebesa! Štajerc je bil — in so mu navadno tudi rekali samo Štajerc — in je služil pri Jerinатовih na Dobravi kakih dvajset let in umrl, ko so mu bila pleča že vsa preobložena od let.

Čakajte, povem vam malo o Jerinатовem Jernejcu, preden vam povem, kar mi je pravil o hudirju in njegovi čredi — o polhjih.

Bil je majhen, malo upognjen, noge malo krive, hodil je vedno obrit in plešo je imel, pa smejal se je vedno, in deca smo ga imeli radi, res jako radi. Znal je piskati na pero tako lepo, da ne v vsej krški dolini nihče tako. Večkrat so ga prosili fantje, da bi jim razodel umetnost, toda ni se dal preprošiti, ker bi ne bil potem več on tako imeniten in je z njim umrla ta lepa narodna umetnost.

Nas otroke je imel najrajši. Učil nas je delati žabje stolčke in zibelke iz cedilja, učil nas delati roge iz kostanjevega lubja — aj, to smo trobili časih! — učil nas je biti svinjko, loviti kilice, vse nas je učil in naučil, samo piskati na pero ne. Ko smo se že učili v šoli nemščine, nam je pravil časih, kako je bil daleč po Nemškem in po Italijanskem, kjer se je naučil obeh jezikov. Hej, to smo poslušali pazljivo njegove nauke, bolj kakor v šoli učiteljeve; pa kako kmalu smo se naučili njegove nemščine! Tako nas je učil: »Fizol je fizolen, krompir je krompiren, repa je repen, zelje je zeljen.« In italijanščine: »Per due krajcer mlek« se je reklo: po dva krajcarja je mleko.

Ali ni bil učen Jerinatov Jernejc?

Pa istorijc je vedel! Pa kako lepih! Tako je pravil o hudirju in polhjih, hudirjevi domači živini:

Že takrat, ko še ni bilo Dolenjcev na Dolenjskem — ne vem, kje so že bili tedaj — že tedaj se je bil polastil hudir polhov v krakovski šumi, ker je vedel, da pridejo morda že kmalu v te kraje Dolenjci, ki bodo vzeli vse v svojo oblast in ne pustili njemu ničesar, zato se je požuril prej in je storil prav!

Ko so pa prišli Dolenjci in si porazdelili plodno zemljo ob obeh bregovih Krke in postavili bele mejnike tudi po zaraslem Krakovem, ki ni nikoli prej stopila vanje človeška noga, tedaj si je hudir precej izgovoril od kmetov za svoje polhe žir brezplačno. Ker se je bilo bati, da bi zviti zlodij ne uganjal kakih razposajenosti, so mu brezpogojno ugodili. Od tedaj je gonil vsako jesen svoje polhe iz dupline v žir, da so se lepo zredili in laže prespali trdo zimo. Ker so bili polhi pohlevni in se niso radi oddaljevali od gospodarja in pastirja svojega, je šel ta na kak hrast, žvižgal na prste — zato se ne sme žvižgati na prste — ali pokal z bičem in — pasel je samo ponoči — se smejal teti luni in zvezdam na nebu.

Neko leto je pa prišla nad dolensko deželico uima, kakršne še ni bilo in je nas Bog varuj: spomladi je bil mraz, in je pozeblo vse, vse, da so ljudje strahoma čakali hude lakote. Poletje je bilo vroče, da se je vse spalilo, da je zgorelo vse, kar je ostalo mrazu. Krakovo je začelo celo goreti kar samo od sebe in ga je veliko pogorelo in prišlo tudi hudirjeve živinice veliko k nič. In kar je je ostalo, ej, tudi njej je predla huda! Saj so bili ljudje radi uživali želod in gabrov plod, o lešnikih še ne govorim ne, pa ga ni bilo. Hudir je tedaj zagnal polhe spat z lačnimi želodčki. Pa niti drugo leto ni bilo nič bolje in ne tretje, ni četrto... sedem let! Ej, to bi bili morali polhi priti k nič do enega, če bi ne bili hudirjevi! Pa hudir, zvita bučica, ta si je znal pomagati: šel je iskat nekam — menda na Ferjavo, to je še dalje kakor k cesarju — čudovit kamen. In ta kamen je nesel gladnim polhom, ki so mrmrali po polhovinah, od enega k drugemu in vsakemu ga je dal oblizniti in vsak se je odebelil, da je zado-stovalo za vso zimo.

Pa žira ni bilo v Krakovem niti osmo leto, dasi ni bilo tisto leto hudo leto, a bilo ga je tem več bukovega v gori, v Gorjancih. E, pa je hudir menda že izgubil oni kamen in drugega najbrž ni mogel dobiti več. Kaj je hotel, kakor izgnati živinico iz Krakovega čez Krko v Gorjance!

Nič ni sklenil prej z ljudmi pogodbe, ker je dobro znal, da se ne bo upal nihče mu ustavljati.

Po sedmih letih je nekega večera zopet zažvižgal na prste; stal je pod krivo brezo, zelen klobuk na glavi, za trakom pero divjega petelina in velik bič v roki.

Hej, to je vrela vkup polšja čreda!

Hudir se ni hotel bahati, koliko je priredil v sedmih letih živine — seveda ne, ker ni nič priredil! — Zato je zgnal čarovnice, da so nakopičile nad dolino črnih oblakov. Ukazal jim je razdeliti se v dva dela

in nemu delu iti na vzhodne gore, a drugemu na zahodne, na Trško goro, ker takrat še ni bilo cerkve na njej. Morale so se potem na hudirjevo povelje krepeliti s poleni, da se je bliskalo, in da je videla njegova čreda ubirati pravo pot. Prišel je do Krke. Tam pod Dobami je bil brod in brodnik Žagarjev Gregor.

Črednik hudir je dospel s polhi do njegove bajtice, potrkal na okno in zakričal:

»He, Žagarjev Gregor, spiš: Hajdi, odpni brod in me prepelji! He, Gregor, mudi se mi!«

Temno je bilo, in Gregor ni videl, kaj mu gomazi pod nogami, a brod je odpel in že se je pomikal po tihi vodi. Pomislil je Gregor in se zbal misli in tujca in čudnih malih gostov.

»Kaj hočeš za plačilo?« je vprašal hudir onostran.

»»Kar ubijem z enim mahom vesla.««

»Bij!«

Gregor je zamahnil, a polhi so jo potegnili drug čez drugega z broda — zadel je samo enega.

»Ha, ha! Prav, prav, da si ga. Saj je bil šepast, sicer bi bil tudi isti ušel, in ravno tisti mi je delal težave in zapreke na poti.«

Gregor je spoznal, da je prepeljal hudirja in se globoko oddahnil, a se vendar še tresel na vsem životu.

Hitro je šlo v goro, in hudir je žvižgal na prste in pokal z bičem.

*

Bogve koliko časa je potem pasel hudir po gori po bukovem žiru vsako jesen polhe, da se ga ni upal nihče lotiti. Kaj še, da bi si bil drznil ta ali oni loviti mehkodlake sivčke, ki so vsak večer tako pridno klestili bukovček!

Pa so pomrli stari ljudje, ki so še pomnili ono veliko preseljevanje iz Krakovega v goro, in gospodarili so na njihovi zemlji njihovi sinovi in sinovi sinov bogve kateri! Ti pa niso že nič več vedeli o zlodjevih pravicah, kaj še! Saj niso niti vedeli, da pase polhe on, ampak so mislili, da so tako kakor druga divjačina, lisice, zajci, dihurji in vse drugo. In ko so okusili njihovo sladko mesce, kdo bi jih bil zadržal, da bi jih ne bili lovili? Če bi bile ležale prav kače pred polhovinami ali jih stražili modrasi z zakrivljenimi rožički na nosih, bi se ne bili zdržali nikoli!

Brsanov Tonče, he, ta vam je bil, ki jih je poloyil več kot vsi drugi Prigorci, gotovo vso prirejo hudirjevo, če ne še kaj starih.

Tam gori ob cesti v Opatovi gori je bila velika votla bukev. Lepo število jih je imelo prostorčka v njej.

Veliko bisago je vrgel čez ramo neko jesensko noč in mahal k bukvi. Vrgel je vrečo od sebe, pripravil debel lesen kij in vsekal s sekiro v bukev luknjo. In začeli so vreti iz luknje polhi, in on je mahal in bil, da mu je vse curljalo s čela. Do petdeset lepih rejenih živalc je že ležalo mrtvih krog njega, a ne še dosti njemu. Joj, to se je praskal za ušesi zlodji,

ko je videl, kako »pase« Tonče polhe, in je posegel vmes tudi on: začelo je vršati v vrhovih bukev tako grozno, pokale so veje, drevesa so padala na tla, skale so pokale, grmela je gora, hej, in Brsanovega Tončeta — nikoli ga ni bilo drugače strah — hej, kako jo je tedaj pocvrl brez bisage in polhov, brez sekire in kija, toliko, da ni izgubil pet — in je bil vesel, pa še kako, da ga je hudir pustil vsaj še pri življenju.

sage in polhov, brez sekire in kija, toliko, da ni izgubil pet — in je bil videl v bukvi temno luknjo in ob njej sekiro in bisago in kij, a polha nobenega, pa kako so ostale vse bukve pokonci in skale so bile cele vse in gora kakor navadno — nikake sledi sinočnje nevihte.

To vam pravim, deca — je končal Jerinatov Jernejc — najbolje ie hudirja pustite, kakor je, naj ima, kar ima; glejte le, da ne dobi v oblast vaših duš!

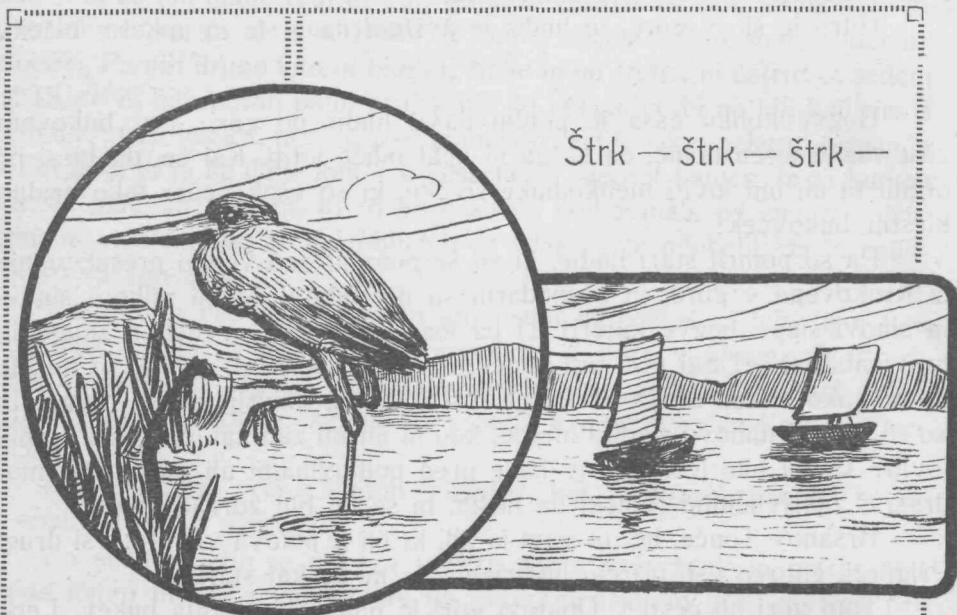

Čez polje vetrček prišel...

Čez polje vetrček prišel
gorak,
med žitom ves strmeč vzdržitel
je mak,

in klonil je rdeči cvet
do tal,
poljubljaj je zemljo in se
smejaj...

Ivna.

Štrk — štrk — štrk —

zlati stric brez brk!

S—A:

Število prebivalstva v Evropi.

Najnovejši podatki, ki so jih obelodanile poedine evropske države, pričajo, da znaša celokupno število prebivalstva Evrope 433 milijonov 900 tisoč.

Od tega ima Rusija prebivalcev 117 milijonov, Nemčija 64, Avstro-Ogrska 51, Angleška 45, Francija 39, Italija 34, Španija 19, Belgija in Rumunija po 7, Evropska Turčija 5, Holandska, Portugalska, Švedska, Bolgarska po 4 milijone, Švica 3, Srbija, Danska, Grška, Norveška po 2 milijona prebivalcev.

Na kvadratni kilometer prihaja v Evropi 44 prebivalcev, največ izmed vseh delov sveta. V Aziji prihaja na kvadratni kilometer 20·6 prebivalcev, v Ameriki in Afriki po 4·5, v Avstraliji pa samo 0·8 prebivalcev.

Najgostejše je razmeroma obljudena Belgija; tam prihaja na kvadratni kilometer 286 prebivalcev, potem pride Holandija s 177 prebivalci, Angleška s 146, Italija s 120, Nemčija s 112, Švica z 91, Avstro-Ogrska s 76, Francija s 74, Rusija s 23, Norveška z 8 prebivalci na kvadratnem kilometru.

Deklica žalostnemu ptičku.

*Ob oknu deklica sloni
in ptičku v kletki govori,
ki tožno skozi okno zre,
kjer lepa že pomlad cvete:*

*„Oj, ljubi ptiček, kaj ti je,
da vedno le oziraš se
na vrt, ki ves je že odet
z zelenjem mladim, s cvetjem spet?“*

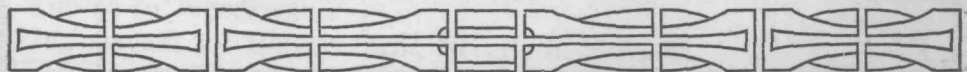
*Zakaj povešaš ti glavó,
zakaj ne maraš za proso,
zakaj ti solzne so oči,
kaj te tako hudo boli?*

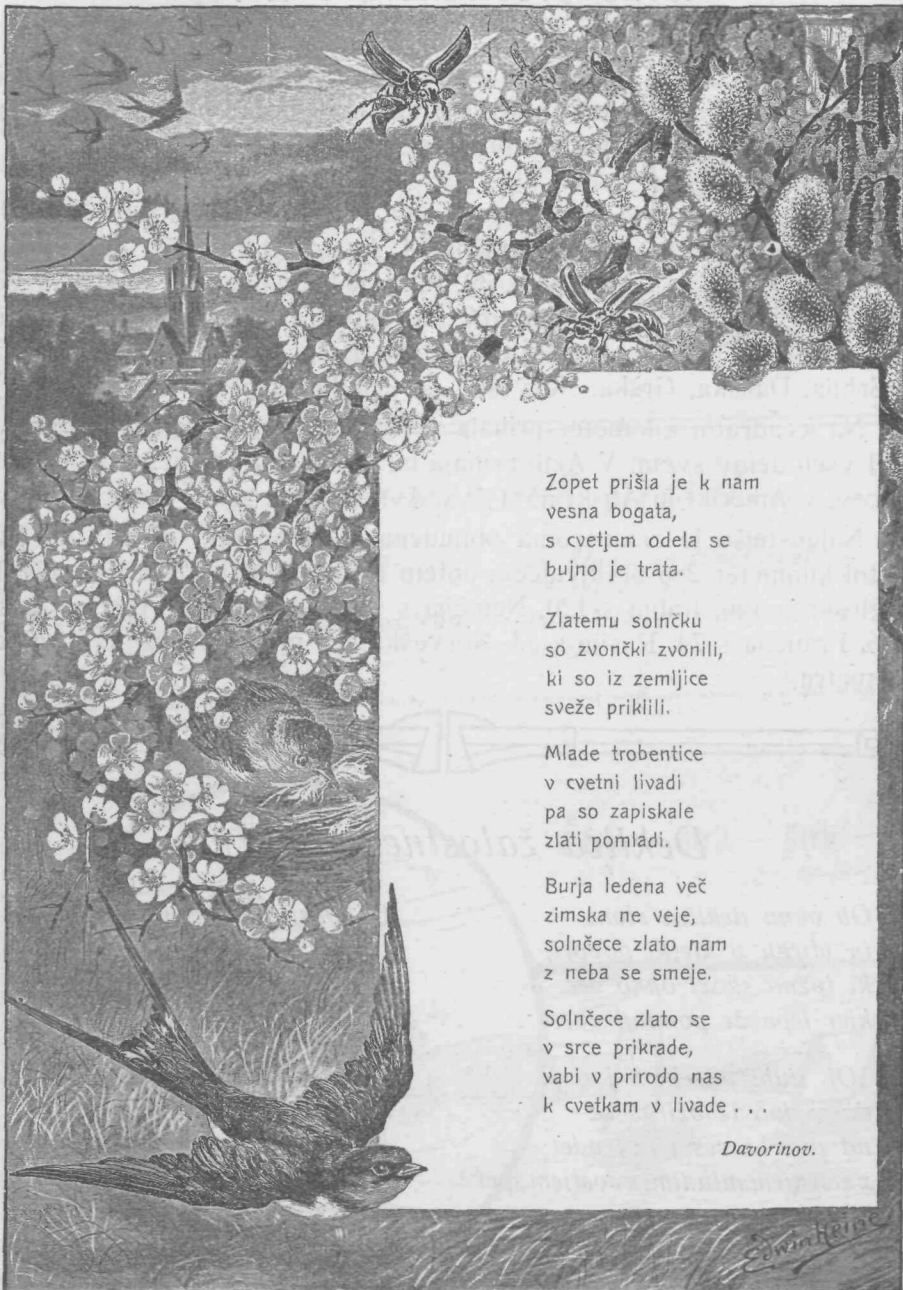
*Oj, pusti žalost, ptiček moj,
veselo pesem mi zapoj,
ki srce moje razvedri
in zopet me razveseli.*

*Biló je tudi mi hudo,
ko zimo sem ležala vso;
ti takrat me tolažil si,
mi s petjem srce blažil si*

*A zdaj, ko zopet zdrava sem,
utihnil si; zakaj — ne vem.
Oj, žalost pusti, ptiček moj,
in z mano pesemco zapoj!“*

Vladislav Rojec.

Zopet prišla je k nam
vesna bogata,
s cvetjem odela se
bujno je trata.

Zlatemu solnčku
so zvončki zvonili,
ki so iz zemljice
sveže priklili.

Mlade trobentice
v cvetni livadi
pa so zapiskale
zlati pomladi.

Burja ledena več
zimska ne veje,
solnčece zlato nam
z neba se smeje.

Solnčece zlato se
v srce prikrade,
vabi v prirodo nas
k cvetkam v livade . . .

Davorinov.

Pomlad

PRILOGA ZVONČKU

D. IVAN LAH:

Balkan.

troci, ali veste, kje je Balkan? Kaj bi ne vedeli, saj danes ve to vsak človek na svetu. Celo Gorjakov Nejček to dobro ve. Ako ga vprašate, kje je vojna, vam pokaže proti vzhodu in pravi: Tam doli...

Balkan leži torej na oni strani, kjer solnce vzhaja. Vam, ki se učite v šoli zemljepisja in se spoznate na zemljevide, ne bo težko dopovedati, kakšen je Balkanski polotok.*) Koliko pa je takih, ki še nimajo atlasov in zemljevidov, pa bi tudi radi

kaj zvedeli o Balkanu. Zato vas vse skupaj vabim s seboj na potovanje. Preden pa odidemo, se moramo vsaj nekoliko seznaniti z deželo, ki jo bomo prepotovali. Zato bomo na kratko odgovorili na najvažnejša vprašanja, ki mi jih stavite.

Kaj je Balkan?

Balkan je gorovje, ki se vleče južno od Dunava, v daljavi 500 km od reke Timok do Črnega morja. Na Balkanu niso tako visoke gore, kakor so naše, niso tako skalnate in s snegom pokrite — ampak košate, zelene, polne gozdov in goščav. V teh gorah se skrivajo tudi bogati zakladi različnih rud. Po tem gorovju ima tudi ves polotok na jugu Dunava ime Balkanski polotok. Na jugu Evrope imamo tri velike polotoke, ki so: Pirenejski polotok, Apeninski polotok in Balkanski polotok. Vsi trije imajo svoje ime po gorovju: Pireneje, Apenini, Balkan. Na prvem prebivajo Španci in Portugalci, na drugem Italijani, na tretjem Jugoslovani in Grki.

Kdo pa so Jugoslovani?

Jugoslovani so: Bolgari, Srbi, Hrvatje in Slovenci.

*) Zemljevid Balkanskega polotoka priobčimo v prihodnji številki.

Zemun

Ali prebivamo tudi Slovenci na Balkanu?

Ne. Naše dežele leže na jugu Alp. Ker pa govorimo jezik, ki je soroden s hrvaškim, srbskim in bolgarskim jezikom, se prištevamo k Jugoslovanom in se čutimo kot bratje Hrvatov, Srbov in Bolgarov. Po svoji leži je naša domovina v ozki zvezi z balkanskimi deželami.

Kod torej lahko pridemo na Balkan?

Koder hočemo: po suhem in po vodi.

Ali je to daleč?

Ne, ni daleč. Ako sedemo v Ljubljani na vlak, smo v petih urah v Zagrebu, iz Zagreba gre vlak naravnost naprej in smo v enem dnevu v Belgradu — na Srbskem — od tu še en dan, in smo v Sofiji na Bolgarskem.

Na Balkan pa pridemo lahko tudi po morju. Ako sedemo v Trstu ali na Reki na parnik, se peljemo potem ob dalmatinskem bregu mimo lepili starih mest (Split, Šibenik, Dubrovnik) in pridemo v Kotor — od koder gre pot na Črno goro. Ako se peljemo še dalje, obplovemo grško deželo in pridemo v staroslavno grško mesto Solun, kjer sta preživela svojo mladost Ciril in Metod — in iz Soluna drži železnica po Balkanu. Kdor bi pa ne imel dovolj vožnje po vodi, se lahko pelje naprej mimo Svete gore in skozi Dardanele v Marmarsko morje — v Carigrad. Iz Carigrada drži zopet železnica po vsem Balkanu. Kdor pa bi niti tukaj ne hotel izstopiti, bi se vozil naprej skozi morsko ožino Bospor in bi se pripeljal v Črno morje. V Črnem morju sta dva bolgarska pristana: Burgas in Varna — od obeh gre železna cesta, ki nas vodi naprej v balkanske dežele.

Na Balkan pa drži še ena pot. Morebiti ste že uganili, katera ... No! Ako vržete košček lesa v Savo — kaj mislite, kam bi priplaval ta košček? — Na Balkan? Da! Sava teče izpod Triglava na jug — naravnost na Balkan. Ob Savi stoje tri velika jugoslovanska mesta: Ljubljana, Zagreb in Belgrad.

V prejšnjih časih, ko še ni bilo dobrih cest in železnic, so se naši dedi vozili po Savi. Torej tudi po reki moremo priti na Balkan. To nam priča tudi ona pesem: »Od Triglava do Balkana!...« Sava teče po slavonskih in hrvaških planjavah in se pod Belgradom izliva v Dunav. Dunav pa teče potem v Črno morje. Od Siska naprej je na Savi jako živahno, Sava sprejme tam Kolpo in je mnogo večja nego pri nas. Tam plovejo po njej velike ladje.

Katero pot si bomo izbrali?

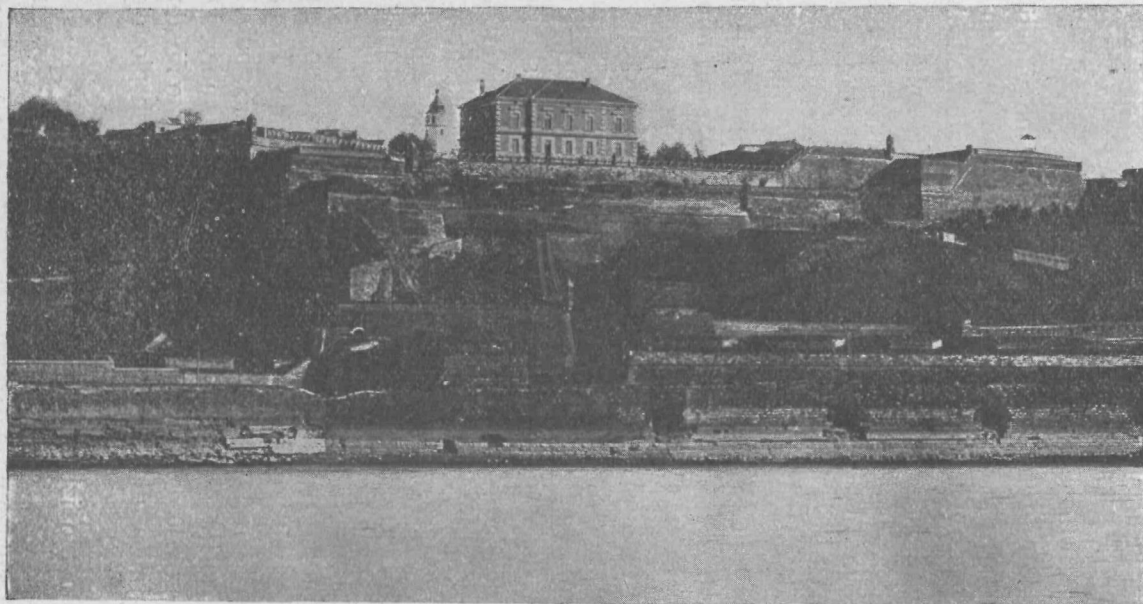
Najcenejšo!

Dobro! Potem pojdemo po železnici.

Koliko imate denarja?

Treba vam je vsaj sto kron. Čez nekaj let, ko bomo letali v zrakoplovih, bo mnogo ceneje. Takrat se bomo vozili na Balkan takorekoč na izprehod. Sedeli bomo lepo v zrakoplovu in bomo gledali mesta in dežele pod seboj.

Dandanes to še ni mogoče, zato se moramo voziti po zemlji.

Trdnjava mesta Belgrada

Ako gremo na Balkan, kaj si hočemo predvsem ogledati?

Glavna mesta.

Katera so glavna jugoslovanska mesta?

Ljubljana — Zagreb — Belgrad — Sofija.

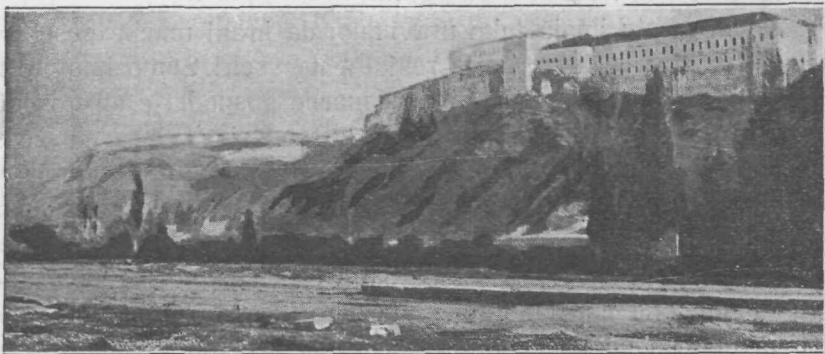
Ljubljana je glavno mesto Slovencev — Zagreb glavno mesto Hrvatov — Belgrad glavno mesto Srbov — Sofija glavno mesto Bolgarov.

Ljubljano poznate, kaj ne, zato je Vam ne bom opisoval.

Zagreb? Zagreba ne poznate. Toda Zagreb je jako blizu — in bomo drugič tja naredili izlet. Zato v Zagrebu ne bomo izstopili — ampak se bomo vozili naprej... Vozni listek imamo naravnost do Belgrada. — V železniškem vozu si naredimo lepo udobno. Sedemo k oknu in gledamo ven. Kmalu zagledamo prijazen gradič s štirimi stolpi na bregu reke — to je Sisek. Tu so Slovenci zmagali Turke leta 1593. Sisek je sedaj važno trgovsko mesto. Od Siska naprej se začne planjava — široko polje daleč na okrog — nizke vasi se skrivajo med pašniki. Kmalu smo na bosenski meji. Gradiška — Bosanski Brod. In zopet ravnina — polje s turščico in žitom — pašniki — skrite vasi — vodnjaki na polju. Mitrovica — Ruma — Indija (kaj ne, kako čudno ime!) Na severu se kažejo gore: Fruška gora (slavna po svojih samostanih). Še nekaj časa drdra vlak in že zagledamo tam, kako se kažejo strehe nekega mesta. Zemun! Zemun je zadnja avstrijska postaja. Ko se pripeljemo na kolodvor — moramo izstopiti.

Toda kaj se sveti tam na visokem bregu onostran reke? To je Belgrad. Na koncu smo.

Ako hočemo, si lahko ogledamo mesto Zemun, dasi ni v njem nič posebnega. Ako ostanemo v vlaku, se peljemo čez pol ure, ko bodo preiskali potnikom prtljago, čez most na drugo stran in smo v Belgradu. Lahko pa tudi sedemo v parnik, ki nas prepelje. Na parniku je skoraj lepše. Tako smo v Belgradu. Drugič si ga ogledamo. (Dalje.)

Prej turška, sedaj srbska vojaščnica v Skoplju

E. S. THOMPSON — DRAG. HUMEK:

Mačka s smetišča.

saj vem, da vam ni veliko do mačke. Poznate jo od tistih ščetinic na nosku pa do zadnjih dlak na koncu repa. Tam v tistih dlačicah pravijo, da sedi — ej, če ne veste, kdo sedi, pa vprašajte! Pri-povedovati vam

hočem o mački, da. A ta ni živela ne v Ljubljani, ne na Dunaju. Daleč tam za morjem je bilo to, v sami Ameriki. Tam je sploh vse drugače kakor pri nas. Kovačev stric mi je pravil, da so tam plotovi s klobasami popleteni in — ampak to ne sodi pravzaprav v mojo povest. Zato pričnjam. Čakajte! Moja mačka — ne! — tista mačka v Ameriki je mnogo doživela. Zato sem razdelil njeno življenje ali povest o njenem življenju v več delov. Če ne bo v tej številki konca, počakajte prihodnje. Prej ni treba čitati nadaljevanja!

Življenje štev. 1.

V tistem mestu imajo tako uravnano, da hrani mačke poseben postrežnik. Ne? Prav gotovo, da je res! Pa ne vseh! Samo imovite muce in mucke. To se pravi take, ki imajo denarne gospodarje ali gospodinje. Oh, pa je tam tudi mačk, ki nimajo nič gospodarjev. Denarnih že sploh ne. Shujšane so od gladu in utepene od blata in prahu. Tisto, kar je pravil kovačev stric o ameriških plotovih, menda že ni do pičice resnica.

Onega dne se je mačji boter ob navadni uri leno pomikal po dolgi mestni ulici. Za njim je na vegastih kolesih škripala ciza polna dolgih šibic. In na šibicah je nanizano mačje veselje: kosci kuhanih govejih jetrc! Za cizo in ob cizi pa vse polno belih, črnih, lisastih in tigrastih vsakdanjih gostov. Brez prerivanja, pihanja in praskanja sicer ni nikoli razdeljeno kosilo. A boter je več svojemu poslu. Vse goste pozna. Še z imenom jih pokliče, če ga imajo. Pa ne samo to! Tudi njih gospodarje in gospodinje pozna. In on že ve, zakaj!

»Tvoj gospodar še ni plačal ta mesec! Izgini!« pa brčne črnega mačka, ki ima več smisla za jetrca, kakor njegov gospodar za plačilo. »Povej gospé, da je skopost greh,« pravi srčkani beli mucu in ji sname s šibe najmanjši košček. In tako obdari boter svojo družino dan za dnevom po pravici, kakor je spodobno. Zakaj bi, recimo, ne dajal boter gostilničarjevi mački in policajevemu mačku največjih kosov? V gostilnici se ga je že često nalezal zastonj in potem je bil na ulici preglasen in — to zopet ne sodi k moji povesti.

Za gospodo, ki dobiya hrano iz botrove cize, se plazi v primerni oddaljenosti dan za dnevom vrsta mačjih beračev. Boter se sicer nikdar, nikdar ne zmoti. Mogoče je pa le, da ta ali oni gost izgubi košček, ki ga je vredno pobrati. Navsezadnje je pa lačnemu želodcu tudi duh kuhanih jetrc dobrodošla naslada. Onega dne je bila med ubožci siva mačica. Po stisnjenem trebuščku in razmršeni dlaki je bilo soditi, da ji življenje ne poteka v razkošju in brezskrbnosti. Venomer ji je švigal pogled zdaj za psom, ki je tekel preko ulice, zdaj za presrečno gospodo, ki jo je gostil boter. Pa danes ni hotela sreča. In vseeno! Prav v zadnjega botrovega gosta se zapraši iz beraške tolpe velik črn maček. Zahotelo se mu je jetrc, pa si je mislil, da bi mu teknile, čeprav neplačane. A gosposki mačici se je še prej zahotelo jetrc. Košček izpusti na tla in se postavi v bran. V tistem hipu švigne siva mačica mimo onih dveh in izgine v ozki ulici. Ampak z njo so izginila tudi jetrca! Črnemu mačku in gosposki mačici se pa ni izplačal pretep.

V oni stranski ulici so držala mala vrata v prostrano dvorišče. V vratih je bil nekdo napravil luknjo. In siva mačica jo je znala uporabljati v važnih trenutkih! Tako tudi takrat. Črni berač in gosposka mačica sta si bila v — dlakah, naša sivka je pa v božjem miru sedela na varnem. In domišljala si je, da se gosposki želodec prav nič ne razločuje od želodca prosjakovega. Po nepričakovanem kosilu se ji je zasvetil obraz v blaženem zadovoljstvu. Ampak sreča ima slabo razvado, da kaže pot nesreči. Prav v tistih lepih hipih se je oglasilo iz najbolj skritega kota na dvorišču milo klicanje in obupno cviličenje. Tam, v tistem kotu so pa baš skriti otroci naše mačice! S tremi, štirimi skoki je sivka preko dvorišča. V poslednjem skoku pograbi za vrat velikega mačka, ki mrzle duše kosi njene drage, sladke mucice! Gotovo slaba vest ne neti poguma, zakaj mladih muck lačni maček se otrese razljučene mame in pobegne. V gnezdu je pa ostalo le še najmlajše mače, sivo in temno marogasto, pa z belo liso na nosku in koncu repa, kakor mamica.

Oh, bilo je žalosti nad vse mere. A čas, pravijo, da je dober zdravnik. Sivka se je potolažila. Z vso skrbjo in ljubeznijo je obdala edinko. Navsezadnje je bil oni krvoločnik obenem dobitnik. Enega otroka se laglje preživi kakor kopico. Se vsaj ni treba toliko pehati za vsakdanjim kruhom. Na mačjega botra sicer ni da bi se kdo zanašal, a na smetišču se često dobi ostanek, ki potolaži lakoto. In krompirjev olupek v skrajni sili tudi ne predere želodca!

Od onega dvorišča ni bilo daleč do morske obali. Tam v pristanišču je vse polno lepih smeti in v njih ostankov vsake vrste. Tudi za želodec je dobiti kaj. Zato je našo mačko nos zdajpazdaj zapeljal v ono nevarno okrožje. O, prav nevarno, zakaj čolnari in ribiči so imeli tam psa, ki je bil grd in hudoben. In zgodilo se je, da je šla sivka nekega večera za nosom do pristanišča, da jo je tam zalotil čolnarski pes in da se mu je prav v poslednjem trenutku skrila na ribiško ladjico. Dobro je bilo tako. Dobro pa ni bilo, da so ribiči še tisto noč odjadrali na morje in da so odvedli muco s seboj. Od tistega dne je ni videl nihče več.

*

Mače je pa doma zaman čakalo mame. Pozdravilo ga je mlado jutro in je odšlo. Dan je stopil na dvorišče, pa se je poslavljaj. Tajinstveni nagon, ki se porodi tam nekje v praznem želodcu, je silil mačeta iz gnezda ven v svet, po dvorišču. Bilo je tam smeti in starega železja in razdrapanih zabojev, a hrane ni hotelo biti.

Na drugem koncu dvorišča so držale vegaste stopnice v siromašno podzemeljsko prodajalnico. Vsa je bila polna ptičnic in kurnikov, ki je gomazela v njih najrazličnejša živad. Ob podboju je v pregrešnem brezdelju slonel dolg zamorec. Teh je v Ameriki vse črno, čeprav bi morali biti pravzaprav samo v Afriki. Američani so jih namreč prej hodili kupovat v Afriko, kakor hodimo mi na Ogrsko po konje. In pretepali so svoje črne sužnje bolj, kakor pretepa hudoben voznik svojo izmozgano in lačno mrho. Pa to je minilo. Danes so zamorci v Ameriki svobodni, in dosti je med njimi bogatinov in še več beračev, kakor pri nas drugih ljudeh. Ampak mače je pritipalo v tem do stopnic in preko njih mimo zamorca v samo prodajalnico. Uh, kako lep vonj po hrani se razliva po tesnem prostoru! Vmes čuti nosek sicer tudi druge duhove, a mače leze dalje. V kotu je kurnik z redkimi klini in v njem lisjak. Ej, nedolžnost ti mačja, ki ne poznaš sveta in ne vidiš, kako žari oko rjavcu! Nosek voha, voha, mače pa stopa za njim do kurnika in skozi zevajočo vrzel v kurnik. — Za hip se oglasi obupen »mjee«, pa je konec mlademu življenju. Ne! Zamorec je ves čas pozorno motril mačeta in v črni koži je imel belo, usmiljeno dušo. V trenutku se skloni, globoko zahrka in pljune s tako silo lisici v obraz, da ta vsa v strahu izpusti svojo žrtev. Zamorec iztegne roko in privleče mačeta iz kurnika na varno. V smrtnem strahu se je sicer siroti nekoliko omračil duh, a v zamorčevem naročju se ji skoraj povrne dragoceno zdravje.

In vse bi bilo dobro, da ni vstopil tedaj gospodar tiste prodajalnice. To je bil človek neznatne postave, poševnih oči in potlačenega nosu. Zato se ga je prijelo ime »Jap«, čeprav ni bil z Japonci prav nič v sorodu. Svoje živali je sicer hranil, ker je tržil z njimi, a imel je slabo navado, da ni maral lačnih mačk.

Zamorec je torej po možnosti napasel mačeta. Nato ga je zanesel daleč proč in ga je odložil na samotnem dvorišču.

*

Siromak je srečen, če ima le tupatam poln želodec. In navsezadnje je dvorišče podobno dvorišču. Povsod je smeti in odpadkov in navlake. Na onem dvorišču je bilo tudi visoko gori na oknih — rumenih kanalčkov. Mimo plotu je zdajpazdaj švignil pes. Drugega dne je pa prebudilo mačico grozeče prskanje in pihanje. Pred njo je stal velik, črn maček, zelenih oči in štirioglatega obraza. Preko lica mu je bila vjedena globoka brazgotina, in levo uho je nosil nemilo razcefrano. Ves je bil grd in hudoben. In bebasto mače ga ne spozna, pa mu stopa celo naproti! Seveda, črnavez se mu zdi tako domač. Kdo ve, kaj je zmotilo krvoločnika, da se je vseeno obrnil in je potuhnjeno izginil za oglom med starim zidovjem. Mimo mačeta je pa že tretjič korakala smrt!

Proti večeru se je želodec že zopet prav sitno oglašal. Z veliko pozornostjo je preiskoval tedaj mačetov nosk raznovrstne vonjave, ki je narejena iz njih večerna sapica. Za noskom je prišlo mače na velik kup

Vojko se je zbudil

smeti in kuhinjskih odpadkov. Tu je bilo marsikaj, kar je ugajalo praznemu želodcu. Tudi vedrce pod vodovodno cevjo je dobro došlo sirotki, zakaj žeja je strašnejša od lakote.

Tako je iztikalo mače vse noči za hrano po širnem dvorišču. Ko so pa solnčni prameni ogreli sivo kamenje, tedaj se je bilo prav prijetno greti in dremati. Na smetišču je bilo hrane za silo. Često pa tudi ne. Le vedrce je bilo vedno na mestu. Zgodilo se je, da na smetišču že tri dni ni bilo dobiti betvice hrane. Tedaj se je splazila mačica skozi luknjo v plotu prvokrat na ulico. Tam je bil povsem nov svet! Pa ni bilo časa za ogledovanje. V tem hipu plane proti njej velik pes in komaj mu uteče mačica skozi luknjo nazaj na varno dvorišče. Odnese la je pa tudi lačen želodček in prenašala ga je vso noč v strahu in trpljenju. Naslednje jutro se ji ni hotelo dremanja na solncu. Prav poželjivo je opazovala vrabce, ki so se prerekali in preganjali po dvorišču. Želodec ji je pravil, da so to stvarce, ki bi se dala z njimi potolažiti lakota. In poizkusi mače lov! Vrabci pa poredno čivkajo in se umikajo neveščemu lovcu z vso lahokoto. Ej, vrabec je jako ckusen, če ga ima muca v krempljih, sicer je pa prav za nič!

Potekal je že peti dan. Mucko je gnalo neizmerno želodčno gorje drugič skozi luknjo v plotu. Daleč je že od svojega zavetišča. Tedaj jo zalotita dva dečaka, kakršnih je vse polno v mestu in na kmetih, pri nas in v Ameriki. Tak pcniglavec misli, da je mačka ustvarjena samo za kamenjanje. Vsa v strahu beži izstradana mačica. Dečkoma pa priskoči na pomoč še potepuharski pes. Prav v najskrajnejšem hipu se reši preganjanka skozi železno vrtno ograjo. Dobrotna gospa prepodi dečka in psa, napol mrtvi mačici pa vrže velik kos mesa. To je bilo gotovo najbogatejše kosilo v dosedanem življenju naše znanke. Ko zatone mesto v nočni temi in zadremljejo ulice, se splazi srečna mačica nazaj na svoje dvorišče.

In prišli so drug za drugim lahki in težki dnevi. Iz mačeta se je navzlic težkemu življenju razvila mačka, ki je že dobro poznala vso bližnjo okolico, vsa smetišča in tudi mačjega botra. Posebno spretno se je znala na svojih pohodih ogibati psom, ki so ji bili najstrašnejše živali. Pa tudi novih virov si je znala pridobiti. Posebno je cenila one mlekarske ročke, ki niso bile dobro pokrite. Oh, koliko je zjutraj po policah takih loncev! Samo poiskati jih je treba. In naša mačka je znala iskati! Prav nič ji pa niso ugajali mlekarji, ki so prinašali mleko v steklenicah.

Na svojih potih je dospela naša sivka končno tudi na dvorišče za prodajalnico, kjer ji je zamorec rešil življene. In prav domačo se je začutila tu med starimi zaboji. Tako prijetno ji ni bilo na dosedanem domu nikoli. Od tega dne se je zopet redno vračala v gnezdo, kjer se je porodila. Smetišče sicer ni bilo tu nič razkošnejše od drugih smetišč, vode pa sploh ni bilo dobiti. V zameno so se pa tu zdajpazdaj oglašale miši in pod-

gane. Te je pa znala naša mačka bolje loviti kot njega dni vrabce. Prav to ji je pa pridobilo dobrega prijatelja.

*

Naši znanki je potekalo življenje po kmetiškem reku: danes z betom, jutri s psom. A vseokrog ni bilo mačke, ki bi ji bila dlaka tako lepo siva in mehka in tigrasto marogasta. Pa tista bela krpica na nosku in koncu repa, ej! Lepa je bila mačka s smetišča. In lepo sama svoja. Do onega dne!

Takrat je potuhnjeno plezal preko zidu črni maček. Korak je nameril prav proti sivki, ki jo je božalo solnce. V hipu je spoznala pože-ruharja, in nekaj ji je reklo, da bi se skrila. Pa se je skrila. Črnavz je korakal dalje, z zidu na nizko streho in preko ne k drugi. Tedaj se prikaže pred njim lep rjav tovariš. In glej, namesto spodobnega pozdrava pihneta drug drugemu v obraz in otepata z repom.

»Jauau!« se zadere črnavz z globokim vzdihom.

»Auu!« mu odgovarja rjavec še globlje.

»Jau-auu!« se repenči črnavz. Pa se pomakne za prst bliže.

»Au-u-uu!« se odreže rjavec in se približa sovragu za tri prste. »Au-au-vau!« nadaljuje in se primakne še za prst. Pri tem otepa z repom na levo in na desno, da se čuje sikanje, kot bi švigal z bičem.

»Jau-aujauu-phh!« kriči črnavz, ko zazre široke prsi svojega protivnika tik pred nosom. V tem se junaško pomakne za prst — nazaj.

Nad dvoriščem so ljudje hiteli odpirat okna, da bi bolj s pridom opazovali mačji boj. A to ni motilo bojevnikov.

»Au-au-uhh!« se iznova oglasi globoki bojni klic rjavčev. Črnavz odgovarja v bolj visokih ležah. Nosa sta še komaj za dlan oddaljena, in grozotno se zasvetijo kremplji. Sicer pa stojita nasprotnika kot pribita. Vsak pričakuje napada. Le repa venomer opletata po zraku.

»Au-uuu!« se zopet oglasi rjavec.

»Je-e-ee!« vpije črnavz, da bi ostrašil nasprotnika. V tem se za noht umakne. Rjavec dva prsta za njim! Že ščegetata drug drugega z brki.

»Auu-uh!« globoko vzdahne rjavec.

»Jê-e-ej!« razgraja črnavz pa se zopet za dlako umakne. Tedaj se zapraši rjavec ves divji vanj.

Oh, kako se prekopicavata in kako grizeta in praskata! A najbolj rjavec!

Uh, kako suvata in grabita in stiskata! A najbolj rjavec!

Prekopicavanju ni ne konca ne kraja. Često je zgoraj ta, potem oni. A največkrat rjavec!

Živi klobčič se v tem počasi kotali proti strešnemu robu. — In tam se v neizmerno veselje gledalcev prekobali na dvorišče. A tudi v tem nevarnem hipu ne odnehata bojevnika. Še med padanjem grizeta in praskata. A najbolj rjavec! In ko padeta na tlak, je rjavec zgoraj! Nato od-

nehata, ker se jima neče več. Dobila sta, kar sta hotela. A največ je dobil črnnavz! Ves iztepen in pobit in razpraskan se neslavno umakne.

Gotovo je bil rjavec premetenec. Ali se mu pa sivka ni zadosti dobro skrila, zakaj iztaknil jo je med zaboji. In še bežati ni hotela. Gledala je boj, in rjavi junak ji je ugajal. Od one ure sta si bila dobra prijatelja. Pa ne mislite, da sta si delila hrano! Pri mačkah ni v navadi kaj takega.

*

Poletje je dogospodovalo in se je umaknilo jeseni. V meglenih oktobrskih dneh je bilo. Ko bi bil junaški rjavec takrat pogledal v razdrapani zaboju, ki je drugoyal navlaki na onem dvorišču, bi videl našo sivko s petimi mladiči v naročju.

Vse polno sreče je bilo ob njej. Ej, kako je vzljubila svoje otročiče! In kako se je zazdela mlada mamica! Gotovo bi se bila čudila sama sebi, če — pa saj veste, da se mačka ne zna čuditi.

Poleg sreče zvesto koraka skrb. Ko je bila muca sama lačna, je tudi sama nosila bridkosti praznega želodca. A sedaj je morala hraniti pet otročičev. In to ni bil lahek posel! Bilo je jezero naporov in skrbi, a zdajpazdaj le nekoliko kapljic tolažbe. Debelih dni ni hotelo biti.

Oni dan je bil pa debel. Takoj zjutraj je ukradla sivka mačjemu botru lep kos jetrc. Zatem je slučajno našla polno mlekarso ročko brez pokrova in ni šla mimo. Na poti domov je pobrala celo ribjo glavo, doma na dvorišču je pa zalotila čudno žival. Videla se ji je kot podgana s predolgimi uhlji in s prekratkim repkom. Ne da bi razmišljala, pograbi zajčka in ga odnese mladičem. Zajček ni bil ranjen, a zabojeve stene ni mogel preskočiti. Zato se je poln otroškega zaupanja vrnil med mucke. Ko so te pri mami večerjale, je tudi on zahteval večerje. Ko bi bilo to v lačnih dneh, bi bila sivka gotovo prej povečerjala njega. Danes mu je bilo pa rešeno življenje, pa še večerjal je povrhu. In glej, od tiste ure je ostal v zaboju, in mamica mačka ga je negovala in hranila z otroki vred.

(Dalje.)

Tik in Tak.

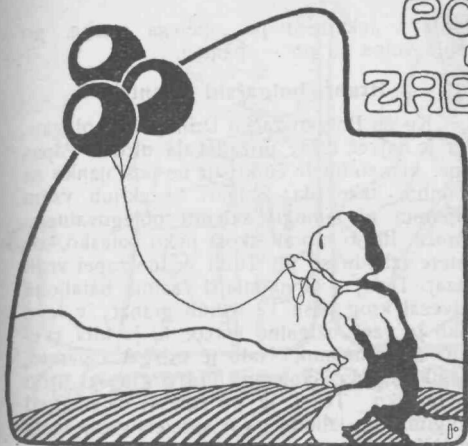
*Tik in Tak —
pedenj možica,
hudega lica,
ljutih oči.
Rado, nerado:
Tik Taka za brado
v borbi drži ...*

*Mimo gre mravlja,
jima zabavlja:
To je lepo!
Pride že oče,
tri vama da vroče:
eno po hrbtu,
dve za uho!*

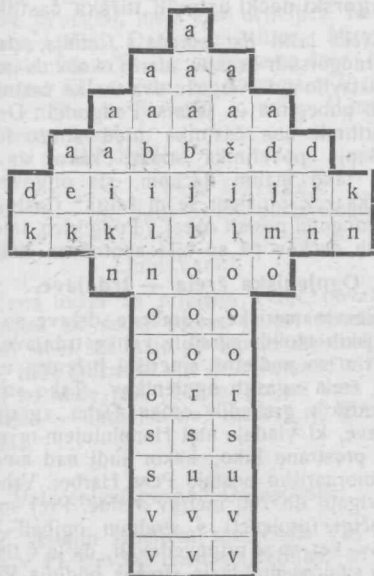
Fran Žgur.

POUK IN ZABAVA

Besedna uganka.

Priobčil *Stanko Samsa*.

Besede značijo:

1. soglasnik,
2. bivališče,
3. pristanišče na Balkanu,
4. zavojevano mesto,
5. trdnjavo v sedanji vojni,
6. srbskega generala,
7. slovansko državo,
8. del obraza,
9. jesenski pridelek,
10. žensko ime,
11. domačo žival,
12. del voza,
13. žensko ime,
14. poljsko cvetico.

Po sredi od zgoraj dol bereš sedanji zgodovinski dogodek.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev zastavice v podobah v četrti številki.

V zadnji številki se nam je pripetila nezgoda, kakor namenoma za — prvi april! Med tiskom je bilo treba popraviti kliše, pa se je spak v rokah zasukal, kakor bi se ne smel, in je prišel v stroj na glavo! Tako se je zgodila nezgoda. Vzemite še enkrat v roke zadnjo številko! Ko pridete do 92. strani, zasučite list narobe, tako postavite vrtoglavo zastavico zopet na noge, kakor mora stati, in začnite iznova ugibati! Rešitev in imena rešilcev pa priobčimo prihodnjič. Ako ste bili zadnjič kaj hudi, pa nam oprostite. Zanalasč vas res nismo hoteli jeziti in dražiti!

Aprilova navada pri nas in drugod.

Navada, „obhajati“ prvi april z raznimi šalami, je precej čudna. Prvega aprila je dovoljeno po nekaki stari pravici, da se ljudje delajo drug iz drugega norca. Oni, ki je bil „potegnjen“, ne dobi pri drugih niti sočutja niti varstva, ne sme nikomur potožiti, ker bi se mu vsak posmehoval. Tudi pri nas je teh aprilovih navad, da je kar strah. Vendar vsako aprilovo „potegnenje“ ni vedno duhovito, in nekatere aprilove šale so precej nespametne. Aprilov dovtip se večkrat tudi potvarja. Ne moremo natančno označiti, kdaj se je to aprilovo „potegnenje“ narodilo, najbrže se je to zgodilo na Francoskem. Tam je bilo že za Ludovika XII. aprilovo „potegnenje“ stalna navada, kar dokazuje naslednja dogodba: Kralj je vjel vojvodo Lotariškega in je ukazal, naj ga strogo stražijo v ječi. Vojvoda pa je pobegnil, preoblečen za kmeta. To se je zgodilo ravno 1. aprila. Beg pa so opazili, in za vojvodo so poslali stražo, da bi ga prijela in privedla nazaj. Toda straža je menila, da gre tu za aprilovo šalo, pustila je preganjanje in je šla v krčmo. In temu „aprilu“ se je vojvoda lahko zahvalil, da je prišel na svobodo. Druga šala pripoveduje o burgundskem vojvodi Filipu II. Dobrem. Ta je obljubil v predvečer 1. aprila 1466. svojemu dvorskemu norcu, da mu bo dal polno čepico dukatov, ako ga bo drugi dan „potegnil“. Ako pa se mu to ne posreči, ga bo dal obglaviti. Kajneda, kako lepo? Ko se je stava končala, so veselo jedli in pili; zjutraj je kralj ukazal, naj norca zbudijo; povedali se mu, da je prespal ves dan in da je stavo izgubil. Po ljubega norca je prišel krvnik; odvedli so ga na morišče, krvnik mu je zavezal oči in ga je udaril — z mokro cunjjo. Norec pa se je zavalil kakor mrtev na tla. Kralj je groze okamenel, ker je menil, da je zadel norca zaradi strahu mrtvoud. Imel je norca rad in je zato sam hitel na mesto, kjer je „obglavljeni“ ležal. Toda „mrtvec“ je nenadoma dvignil glavo, nastavlil čepico in je rekel: „Siplji dukate, vojvoda!“ In Filip je sipal dukate, norec pa ga je res „potegnil“. — Tudi na Angleškem je aprilovo „potegnenje“ precej stara stvar. Na Ruskem je imel Peter Veliki dne 1. aprila preljube Petrograjčane za norce. Ponoči je ukazal zažgati za mestom velik kup lesa, nastal je hrup, ljudje so hiteli obupani na ulico, ker so menili, da gori mesto. Ko so prišli, oziroma prihiteli k ognju, jim je vojaška straža, ki je stala okrog ognja, povedala, da je to samo carjev 1. april! — V Ameriki si je že leta 1835. na dan 1. aprila izmislil časopis „Sun“ novico o novem daljnogledu, skozi katerega se lahko razloči na mesecu vsaka žival, vsako drevo. Nekateri ameriški listi so celo to novico prinesli kot resno, pa so bili le „potegnjeni“, kakor je pri nas vsak, ki gre prvega

aprila v lekarnico po ptičjega mleka, po žabje volne ali po — pameti.

Hrabri bolgarski častnik.

Ko so Bolgari začeli Drinopolje oblegati, jim je največ težav prizadevala utrdba Papas tepe, kjer so imeli Turki sija'no postojanko za brambo, tako da Bolgari tu vkljub vsem naporom niso mogli skleniti oblegovalnega obroča. Iti so morali skozi neko sotesko, na katere izhodu so jih Turki vedno zopet vrgli nazaj. Tedaj si je najmlajši častnik bataljona privezal krog pasu 12 ročnih granat; v levo roko je vzel užigalno vrvco, ki je bila zvezana z granatami. Nato je prižgal cigareto, stopil na čelo svojememu moštvo in šel proti sovražniku. Tekel je po soteski daleč pred drugimi; na izhodu ga je sprejela gosta vrsta turških vojakov z bajoneti v rokah. Tedaj poročnik s cigareto užge vrvco; granate ga raztrgajo na kose, toda z njim vred tudi mnogo Turkov, tako da je v njih vrstah nastala vrzel. V to so planili Bolgari in končno zavzeli toliko zaželene postojanke.

Črnogorski dečki ustavili turška častnika.

Neki laški list poroča s Cetinja, da je par črnogorskih dečkov, starih okoli dvanajst let, ustavilo pri Njegušu dva turška častnika, ki sta pobegnila iz ječe v Podgorici. Dečki so pritirali oba častnika pred stražo. Na vprašanje poveljnika straže, kako sta se vdala tako malim dečkom, sta odgovorila častnika: „Z orožjem se ni šaliti.“ Častnika so Črnogorci poslali nazaj v Podgorico, imena hrabrih dečkov pa so bila sporočena kralju.

Ognjeniška žrela — trdnjave.

Severoameriške Združene države so na Havajskih otokih zgradile velike trdnjave. V to svrhu so podjetni ameriški inženirji uporabili žrela ugaslih ognjenikov. Tako so na ognjeniških grebenih otoka Oahu zgrajene trdnjave, ki vladajo nad Honolulujem in njegovo prostrano luko, kakor tudi nad ameriško mornariško postajo Pearl Harbor. Vrhovi se dvigajo do 700 metrov višine. Prej so se domačini (urojenci) s strahom ogibali teh bregov, ker so si pripovedovali, da je v tistih žrelih svojčas prebivala strašna boginja Pele. Pred petimi leti so Američani začeli v žrelih graditi trdnjave in nedavno so postavili v njih prve težke 12-palčne topove. Z morske strani bo sovražniku skoro nemogoče dognati stališče baterij, nasprotno pa nudi Američanom naravna oblika žrel izboren položaj za topniški ogenj in pregled nad njegovimi uspehi. Nedavno izvedeni poizkusi so morali izvrstno uspeti, ker je vlada sklenila, da na enak način utrdi tudi žrela na Pukakiju, ki se dviga devet angleških milj zapadno od Honoluluja in vlada nad mornariško postajo Pearl Harbor z zapadne strani.

Preljubi gospod Doropoljski!

Jako rad čitam Vaš „Zvonček“. Posebno pa Vaša pisma. Moram Vam povedati, kdo sem jaz. Ime mi je Vane. Star sem 9 let. Moj oče je učitelj, moja mati učiteljica. Imam tri sestre: Miro, Danico in Milico. Mira in Danica hodita v Ptuj v meščansko šolo. Milica pa je v III. razredu. Jaz sem pa v II. razredu. Pridite za Binkosti k nam. P. osim, odpišite mi kmalu.

Vas pozdravlja Vaš

Vane Glinšek,
Št. Jurij p. D., pošta Rogatec.

Odgovor:

Ljubi Vane!

Lepa hvala za prijazno Tvoje povabilo — ampak za sedaj ostane le pri povabilu. Rad bi sicer šel malo po lepem slovenskem svetu, toda dolžnosti me držijo doma. Dolžnosti pa so hude reči. Nihče jih ne sme zamenjati — tudi jaz ne! Zatorej mi gotovo oprostiš.

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Z velikim veseljem sem čitala Vaš odgovor v 11. številki lanskega letnika, ki ste ga pisali moji sestrici Mileni. Sklenila sem tedaj poslati Vam pisemce, da bi dobila tudi jaz kak odgovor od Vas. Letos hodim prvo leto v šolo. Učim se tam samo italijanski. Doma pa govorimo le slovenski. Rada čitam „Zvonček“ in posebno Vaš kotichek. Žalibog da smo tako daleč od domovine — dežela je tu sicer jako lepa.

Iskreno Vas pozdravlja

Vida Pirjevčeva,
učenka I. razreda v Mezolombardu, Tirolsko.

Odgovor:

Ljuba Vida!

Vesel sem Tvojega poročila, ki mi pravi, da govorite doma le svoj materni jezik. To mi je poročstvo, da nikoli ne pozabiš, da si

hči slovenskih staršev. Dostikrat človek šele v tujini spozna lepoto domače govorice. Šele med tujimi ljudmi se mu zbudi hrepenenje po rodni zemlji. Tudi ptica selilka prileti spomladi nazaj, koder je njeno gnezdece — pa bi si človek ne želel v domovino? Velika je moč domovinske ljubezni!

*

Cenjeni gospod Doropoljski!

Z veseljem Vam pišem prvokrat pismo. Rad se stisnem v Vaš kotichek. Star sem osem let, hodim v šolo v tretji razred. Učitelja imamo jako skrbnega in ga imamo radi. Imam eno sestro in enega bratca. Moj ata je pekovski mojster. Vsak torek in soboto bremo v šoli slovenski list „Zvonček“. Jaz berem „Zvonček“ z velikim veseljem in sem njegov naročnik. Imam jako skrbnega očeta in dobro mater.

Ferdinand Okorn,
učenec v Spodnji Šiški.

Odgovor:

Ljubi Ferdinand!

Očetova skrb in materina dobrota se kaže pač tudi v tem, da sta Ti naročila „Zvonček“. To je Tvoje in moje veselje! — Vem pa, da gojiš z menoj vred tudi isto željo: Ko bi bili vsi slovenski starši Tvojim enaki!

*

Spoštovani gospod Doropoljski!

Čitala sem zadnjič „Zvonček“ in sem videla, da Vam veliko šolarjev piše. Tudi jaz Vam nekaj vrstic pišem. Stara sem 12 let. V šolo hodim v Šmihel nad Pliberkom (Junska dolina). Jako rada hodim v šolo, ker se tam mnogo lepega naučim. Najbolj me veseli risanje in petje. Tam se učimo tudi nemški jezik. Imam štiri brate in eno sestro. Pri nas imamo veliko hroščev. Zjutraj jih otrešamo in nabiramo. Kupujejo jih pri občini. Gospod učitelj bo napravil hranilnico za šolarje. Tudi jaz sem si že prihranila nekaj denarja.

Jako rada berem „Zvonček“, posebno pa Vaš kotichek. Dobivam ga od učiteljice gospodične Fani Piškove na posojilo. Jako bi me veselilo, ko bi odgovorili na to pismo v „Zvončku“.

Srčno Vas pozdravlja

Micka Mlinarjeva,
po domače Žnidarjeva, v Breški vasi, učenka
3. razreda 2. oddelka.

Odgovor:

Ljuba Micka!

Prav je, da se uče otroci že v zgodnjih letih štediti. Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača! In vedno pride prav, če ima človek za slučaj sile in potrebe kaj prihrankov.

*

Cenjeni gospod Doropoljski!

Preden Vam kaj pišem, Vas prav lepo pozdravljam. Danes Vam pišem prvokrat par besed. „Zvonček“ jako rada čitam, ki ga dobivam od gospoda učitelja. Učim se lahko. Najbolj me zanima zgodovina, zemljepis in ročno delo. Šolski pouk se prične ob osmih in traja do dvanajstih. Potem pa grem z drugimi učenkami domov. Doma pomagam materi. Drugo leto bom izstopila iz vsakdanje šole. Stara bom dvanajst let. V šolo hodim v III. razred II. oddelka. Dolg čas mi bo po vsakdanji šoli. Hodim že šesto leto.

Srčno Vas pozdravlja

Terezija Brtončljeva,
učenka III. razreda II. oddelka v Selcih.

Odgovor:

Ljuba Terezija!

Malo kdaj in malo koga čujem, da bi mu bilo dolgočasno po vsakdanji šoli. Veseli me, da si Ti med tistimi redkimi, ki jih šola veseli.

*

Dragi gospod Doropoljski!

Stanujem v Trstu. „Zvonček“ berem jako rada. Pred tremi meseci sem izgubila svojega dobrega očeta. V šoli se učimo mnogo lepega, najbolj mi ugaja petje, risanje in povesti praviiti. V prvem izpričevalu sem dobila same ene, samo v petju dve, v tem izpričevalu sem dobila same ene.

Sedaj sem v drugem razredu. Hodim v Ciril-Metodovo šolo v Trstu na Acquedottu. K Sokolu hodim jako rada.

Lepo Vas pozdravlja

Saša Knausova,
učenka II. razreda v Trstu.

Odgovor:

Ljuba Saša!

Pomilujem Te od srca, ker si izgubila dobrega očeta. — Ako Ti ostane srce dobro in čisto, bo v njem vedno živel spomin nanj!

*

Mnogo pisemc in odgovorov sem moral tudi sedaj odložiti, ker mi je zmanjkalo prostora. Vse pride polagoma na vrsto. Prosim potrpljenja!

Kotičkove risbe

J. Veronik :

Pozdrav gospodu Doropoljskemu!